

СТАНОВИЩЕ

от доц. Петя Павлова Маркова, доктор
Катедра „Анатомия и физиология“
Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“
Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград,

член на Научно жури, съгласно Заповед № Р-109-131/22.02.2023 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна,

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по научната специалност „Физиология“, Професионално направление 4.3. Биологически науки, Област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика“, за нуждите на Катедра „Физиология и патофизиология, обявен в Държавен вестник, бр. 102/23.12.2022 г.

1. Информация за конкурса

На основание решение на Факултетния съвет на Факултет „Медицина“, Медицински университет „Параскев Стоянов“ – Варна, протокол 80/23.01.2023 г и със Заповед № Р-109-131/22.02.2023 г. на Ректора на МУ-Варна съм избрана за член на Научно жури. С Протокол №1 от заседание на Научното жури от 06.03.2023 г съм определена да изготвя становище във връзка с процедура за заемане на академичната длъжност „Професор“ по специалност „Физиология“, Професионално направление 4.3. Биологически науки, Област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика“, за нуждите на Катедра „Физиология и патофизиология.

Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Маргарита Стефанова Великова, д.м., Катедра по физиология и патофизиология, факултет ”Медицина”, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна. Документите, представени за участие в конкурса са изготвени прилежно, организирани, добре подредени и са в пълно съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

2. Кратки биографични данни и кариерен профил

Доц. д-р Маргарита Стефанова Великова, д.м. е роден в гр. Варна през 1963 г. Завършила е Първа английска езикова гимназия през 1982 г. и Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, специалност „Медицина“ през 1995 г.

Академичното развитие на доц. д-р Великова, д.м. започва през 1991 г. в Катедра по физиология, МУ-Варна, в която е заемала последователно академичните длъжности асистент, старши асистент и главен асистент. През 1988 г. придобива специалност „Физиология“, през 2010 г. защитава дисертационен труд на тема: „Поведенчески отговори, предизвикани от вазоактивен интестинален пептид, въведен в хипокампа на плъхове с експериментален модел на депресия“ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност: 01.06.17. „Физиология на животните и човека, ВАК. През 2012 г. заема академичната длъжност доцент в Катедрата по физиология и патофизиология, МУ—Варна.

Доц. д-р Великова, д.м. има богат административен опит: била административен асистент на УС по физиология; кординатор на обучението по магистърска програма Обществено здраве

(Public Health-Master Program), осъществявано от МУ-Варна и Casa college, Cyprus; курсов ръководител на 3 курс-медицина; ръководител на УС по физиология. От 2018 г. доц. д-р Великова, д.м е ръководител на Катедра по физиология и патофизиология, МУ-Варна.

Доц. д-р Великова, д.м членува в множество професионални организации, между които Български лекарски съюз; Българско дружество по физиологични науки; Federation of European physiological societies (FEPS); Съюза на учените - гр. Варна и др. Доц. д-р Великова, д.м е член на управителния съвет на ИМАБ, секция „Медицина“, член е на Програмния съвет на Медицински факултет, МУ Варна, на изпитна комисия за провеждане на колоквиуми за специализанти по физиология в МУ Варна и на държавна изпитна комисия по физиология.

3. Учебно-преподавателската и експертна дейност

Доц. д-р Маргарита Великова, д.м. провежда практически упражнения на студенти от специалности „Медицина“ и „Дентална медицина“ на български и на английски език; „Фармация“, „Медицинска сестра“; „Акушерка“; „Рехабилитатор“; провежда лекционни курсове по физиология за студенти от специалности „Медицина“ (англоезично обучение); „Дентална медицина“ (на български и на английски език); „Фармация“, „Медицинска сестра“, „Акушерка“, както и избрани лекции по физиология за обучение на стажант-лекари; разработва учебни програми за обучение на студенти от специалности „Медицина“ и „Фармация“ на английски език; „Дентална медицина“ – българоезично и англоезично обучение и за подготовка на докторанти по докторска програма „Физиология на човека“. Доц. д-р Маргарита Великова, д.м. е автор/съавтор на 8 учебни помагала за студенти по медицина, дентална медицина и фармация. Доц. д-р Маргарита Великова, д.м. е рецензирала 4 научни проекта и 4 научни статии 2 от които за списание Acta Neurobiologiae Experimentalis, реферирано в Scopus. Била е член на научно жури по процедури за заемане на академична длъжност „главен асистент“ - 4; „доцент“ – 3; за придобиване на ОНС „доктор“ - 1 и на НС „доктор на науките“ – 1. Участвала е в преподавателска мобилност с цел обмяна на опит, между програмни държави по програма „Erasmus+“ в Университета в Месина, Италия,

Учебно-преподавателската и експертната дейност на доц. д-р Маргарита Великова, д.м. са в сферата на професионалната и подготовка и научни интереси и показват широк спектър от дейности.

4. Научна продукция и наукометрични данни

Научните трудове, с които доц. д-р Маргарита Великова, д.м. участва в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по специалност „Физиология“, професионално направление 4.3. Биологически науки, в област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, за нуждите на Катедра „Физиология и патофизиология“, Медицински факултет, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, са представени в съответствие с минималните наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ — Варна, съответно:

- **Показател А:** Дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“, носещ изискуемите **50 точки;**

- **Показател В4:** Научни публикации, равностойни на хабилитационен труд, публикувани в реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация издания - **10** публикации оценени на **174** от изискуемите **100** точки;
- **Показател Г7:** научни публикации в издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация – **20** публикации, **349** от изискуемите **200** точки;
- **Показател Д11:** цитирания в Web of Science и Scopus - **232** точки от изискуемите **100** точки;
- **Показател Е11-20:** доц. д.р Великова, дм е ръководител на двама успешно защитили докторанта и участва в 3 научни проекта и в изготвянето на 8 учебни помагала за студенти по медицина, дентална медицина и фармация, 2 от които на английски език – **159.66** точки от изискуемите **150** точки.

Представените от доц. д-р Великова, д.м. данни далеч надхвърлят минималните наукометричини изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ , съгласно ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, ПРАС на МУ – Варна: **от общо изискуемите 600 точки, кандидатът представя наукометрични показатели оценени с 964.66 точки.** В документите, представени за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност “професор“ доц. Великова представя **55** участия в научни форуми, както и **23** пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометричини изисквания за заемане на АД „професор, което показва респектираща научна продукция. Общият брой публикации с които доц. д-р Великова, д.м. участва в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ е 53, като 32 от тях са публикувани в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science, Scopus). Публикациите в списания с импакт фактор (IF) са 21. IF на списанията, в които кандидатът има публикации, съгласно академичната справка е 57.754. Индексът на цитираемостта: h-index, Scopus е 8.

5. Оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Основните интереси в изследователската работа на доц. д-р Великова, д.м. са главно в областта на неврофизиологията. Изследванията, свързани са участието на някои невропептиди и ендоканабиноиди в регулацията на мозъчни процеси и ролята им в механизмите на депресивното състояние са групирани в **3** направления:

I. Изследвания в областта на експерименталната неврофизиология върху участието на мозъчната ендоканабиноидна система (ECS), ренин-ангиотензинова система (RAS) и мозъчния вазоактивен интестинален пептид (VIP) в механизмите на депресивно-подобното състояние, предизвикано чрез двустранна олфакторна булбектомия (OBX) на плъхове;

II. Проучвания на латерализацията на поведенческите отговори на мозъчни структури (хипокамп, амигдала), въввлечени в депресивно-подобното състояние при въвеждане на невропептиди (VIP, Ang II), антагонисти на рецепторите им и канабиноидни рецепторни лиганди;

III. Проучвания на ролята на хипокампалната ренин-ангиотезинова система и мозъчната ендоканабиноидна система в поведенческите реакции при плъхове.

Резултатите от тези изследвания са включени в публикации, равностойни на хабилитационен труд. Основните научни приноси от тях са: **1.** Получени оригинални данни за ролята на мозъчната ендоканабиноидна система в тревожно-подобното състояние, обучението и паметта на плъхове с експериментален модел на депресия, предизвикана чрез двустранна олфакторна булбектомия. **2.** Проведени за първи път проучвания върху участието на хипокампаалните неuropeптиди Ang II, VIP и техните рецептори в поведенчески реакции при плъхове с двустранна олфакторна булбектомия. **3.** Получени нови данни за хемисферна асиметрия в поведенческите реакции на плъхове с депресивно-подобно състояние, след микроинжектиране на Ang II, VIP и антагонисти на рецепторите им в СА1 поле на хипокампа. **4.** Изследвани за първи път ефекти на инхибирането на хипокампаалните AT1 рецептори (едно- и/или двустранно) по отношение на експлораторната активност, тревожно-подобното състояние, обучението и паметта на плъхове и е демонстрирана асиметрия в поведенческите отговори.

Тези изследвания допринасят за разкриване на физиологичната роля на неuropeптиди, ендоканабиноиди и техните рецептори в контрола на поведенческите реакции и предоставят нови данни за изясняване на потенциалното им участие в патофизиологичните механизми на депресивното състояние. Получените резултати от изследователската работа имат важно значение цялостното разбиране за ролята на неuropeптитите и мозъчната ендоканабиноидна система, както в нормалните мозъчни функции, така и в развитието на неврологични и психични болестни състояния. Неuropeптитите и ендоканабиноидната система, имат изключително важна роля и в медицинската практика. Получаването на нови данни за участие на неuropeптиди и ендоканабиноидна система в патогенезата на депресията, болестта на Алцхаймер, болестта на Паркинсон, афективните и тревожните разстройства, би спомогнало за диагностицирането на тези заболявания и за разработването на нови терапевтични подходи за лечението им.

IVто направление в изследователската и работа на доц. д-р Великова, д.м, включва ***проучвания на влиянието на хормоните на хипоталамо-хипофизо-тиреоидната хормонална ос (ХХТ) върху хемостазата и фибринолизата при плъхове.***

В тази група изследвания е доказано, че хипоталамо-хипофизо-тиреоидната ос участва в регулацията на хемокоагулацията при плъхове, чрез модулиране на активността на коагулационни фактори, чрез понижаване на плазмените нива на витамин К-зависимите фактори на коагулацията, както и че хормоните на ХХТ ос участват в регулацията на фибринолизата.

Уто научно направление включва резултати от проучвания, свързани с ***оценка на психичното здраве на студенти по медицина и реактивността на човешкия организъм към стрес***

Тези изследвания имат важно практическо значение за определяне на факторите със съществено значение за предизвикването на академичния стрес и изработването на стратегия за предотвратяването му.

Представените показатели, характеризиращи научно-изследователската дейност на доц. д-р Великова, д.м. показват, че тя е утвърден и разпознаваем в научните среди учен, с богат опит в изследователската работа в областта на неврофизиологията.

Заклучение

Представените в настоящия конкурс официални документи за научно-изследователската и учебно-преподавателската дейност на доц. д-р Маргарита Стефанова Великова, д.м. напълно удовлетворяват и в значителна степен и надхвърлят изискванията за заемане на академичната длъжност „професор” на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав ,на

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна. Научната продукция на доц. д-р Великова е актуална, оригинална и стойностна, със съществени научни и научно-приложни приноси за което свидетелстват публикациите в реферирани и индексирани научни издания, както и цитируемостта им. Безспорно доказани са учебнопреподавателския, организационния и административен опит на доц. д-р Маргарита Великова, д.м. Всичко това ми дава основание да изразя **положително становище** и убедено да препоръчам на членовете на почитаемото Научно жури **да изберат доц. д-р Маргарита Стефанова Великова, д.м. за “професор“** по професионално направление 4.3. „Биологически науки“, **научна специалност „Физиология“** за нуждите на Катедра по физиология и патофизиология, факултет ”Медицина”, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ — Варна.

26.04.2023 г.

Член на Научно жури:

доц. Петя Маркова, доктор